

‘Ik hou het hier wel uit, hoor’ Mentale weerbaarheid binnen de districtsrecherche (2018).
dr. Henk Solle (Twynstra Gudde, Amersfoort). Politiewetenschap 106

Centrale onderzoeksvraag

Welke factoren dragen bij aan de mentale weerbaarheid binnen de districtsrecherche en in hoeverre verschillen deze van die bij andere rekerchedisciplines?

Methoden van onderzoek

contextanalyse districtsrecherche

participerende observatie in 3 teams

interviews met 7 teamleiders en diepte-interviews met 18 districtsrechercheurs

thematische analyse van de empirische data

Samenvatting

Voorliggende studie gaat in op de vraag hoe het gesteld is met de mentale weerbaarheid van districtsrechercheurs. Hoe ervaren deze politiefunctionarissen de uitvoering van hun opsporingstaken? Het doel is om inzicht te krijgen in de factoren die de mentale weerbaarheid van districtsrechercheurs beïnvloeden. Oftewel, wat stelt deze rechercheurs in staat om dit type opsporingswerk op een positieve wijze uit te voeren ondanks belastende situaties en ingrijpende gebeurtenissen. Uit eerder onderzoek naar de mentale weerbaarheid van kinderporno- en forensisch rechercheurs bleek dat stress en weerbaarheid afhangen van de specifieke kenmerken van de taak en de organisatie. Deze zouden bij de districtsrecherche weer anders kunnen zijn dan bij eerder genoemde specialisaties.

Rechercheurs geven aan dat zij eerst erg moesten wennen aan het werken binnen de opsporing. Daarbij blijkt dat de wijze waarop men ingewerkt wordt, sterk verschilt per rekercheteam. Sommige rechercheurs zijn intensief begeleidt door hun mentor, anderen zijn naar eigen zeggen aan hun lot overgelaten. Een aantal rechercheurs uit in het onderzoek hun zorgen over het gebrek aan een gedegen inwerktraject. Met name voor rechercheurs die relatief onervaren zijn met de aard van het politiewerk en de confrontatie met menselijk leed (zoals zij-instromers en jonge doorstromers), kan een gebrek aan begeleiding negatieve consequenties hebben voor hun welzijn.

Over het algemeen waarderen districtsrechercheurs de inhoud van hun werk. Zij halen betekenis uit het ophelderen van zaken en dan met name die zaken waarin mensen op enigerlei wijze onrecht is aangedaan. Aspecten in het werk die plezier geven zijn onder andere het goed weten uit te voeren van opsporingsactiviteiten (zoals een verhoor, zoeking, onderzoek op de plaats delict) en de afwisseling in het werk.

In tegenstelling tot de hoge waardering voor de inhoud van het werk, worden de werkomstandigheden als net voldoende dan wel (zwaar) onvoldoende bevonden door districtsrechercheurs. Men noemt vooral de grote hoeveelheid aan administratieve handelingen die bij een opsporingsonderzoek uitgevoerd moeten worden, een te hoge of te lage werkdruk, een gebrek aan deugdelijke opleidingen, een lawaaierige werkruimte, een afstandelijke houding van de leiding en de niet positieve sfeer in het team. Ook zijn meerdere rechercheurs teleurgesteld geraakt in de zwaarte van de straffen die door de rechterlijke macht opgelegd worden.

De rechercheurs ervaren de operationele belasting als minder hoog dan bij de uniformdienst. Zo is er in hun rekercheprofessie nauwelijks sprake van fysieke dreiging en hoeven

rechercheurs vrijwel niet te handelen in onvoorspelbare situaties. De ervaren belasting hangt samen met de inzetcoördinatie, het onderzoek op de plaats delict, het uitvoeren van verhoren en met de administratieve afhandeling. Zo kunnen onzekerheid, twijfels en dilemma's bij de coördinatie en uitvoering van opsporingshandelingen spanning veroorzaken bij districts-rechercheurs.

Toch geven vrijwel alle rechercheurs aan dat, als zij al stressklachten ervaren, dit hoofdzakelijk veroorzaakt wordt door organisationele stressoren. Zij ervaren meer spanning door de dynamiek in hun team en de organisatorische randvoorwaarden waarbinnen zij hun werk moeten uitvoeren dan de confrontatie met menselijk leed. Het gaat dan om aspecten als de schaarse capaciteit als ook de kwaliteit en werkhouding van leidinggevenden en collega's. Verschillende rechercheurs geven aan zich zorgen te maken over de opsporingscapaciteiten van collega's en het gebrek aan bezieling en ambitie in hun team. Hoewel dit tot de nodige ergernissen, frustraties en spanningen leidt, spreekt men hier elkaar niet tot nauwelijks op aan. Een goede copingstrategie heeft men voor deze stressoren nog niet gevonden.

Tot slot volgen enkele aanbevelingen en suggesties voor vervolgonderzoek.